

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2015-04-27
Besvaras senast
2015-05-19

Till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:548 Konsekvenser av Arctic Challenge Exercise

Om en dryg månad deltar sex Natoländer i en flygövning i Norrland. Världens största påstås det, med över 100 stridsflygplan i luften och omfattande en tredjedel av Sveriges totala yta. Trots att en så stor del av Sveriges yta berörs sker det hela i medieskugga.

Det var för att tillgodose Försvarsmaktens och den inhemska vapenindustrins behov som Robotförsöksplats Norrland skapades för snart 60 år sedan. Det var JAS-planets föregångare Draken som skulle testas. Även om området vid ett antal tillfällen användes av utländska försvarsmakter var det fram till början av 2000-talet till för den svenska Försvarsmakten och den vapenindustri som trots allt större utländskt ägande åtminstone till namnet fortfarande var svensk.

Den stora förändringen kom år 2004 med en utredning som dåvarande regering hade beställt. Potentialen för norra Sverige låg enligt utredningen i att utvecklas till än mer av ett testområde. Rapporten, som kom att kallas *Snö, mörker och kyla*, pekade bland annat på möjligheterna till testverksamhet för personbilar. De största möjligheterna fann utredningen emellertid inom försvarssektorn.

Robotförsöksplats Norrland döptes om till Vidsel Test Range och slogs ihop med rymdraketbasen Esrange till North European Testrange – Neat. Det nya området är Europas största landbaserade testområde. Det permanent avspärrade luftrummet täcker 24 000 kvadratkilometer (något större än staten Israel) och den totala markarealen är 3 300 kvadratkilometer (något större än landskapet Blekinge). Enligt Försvarets materielverk är området helt obefolkat.

Skiftet innebar inte bara att området utökades. Området öppnades för helt nya användare. Utländska vapenindustrier testar numera såväl obemannade flygplan, eller så kallade drönare, som konventionella stridsflygplan och missiler där. Den största förändringen var emellertid att andra länders försvarsmakter började använda området för egna krigsövningar. Hittills har 24 länder övat där. USA har varit där oftast, men även det ryska flygvapnet har hyrt in sig där vid ett tillfälle.

Ur de nationella träningarna växte också allt större internationella övningar. Cold Response genomfördes första gången 2006 och var då en norskledd övning. I det första scenariot ingick att undsätta ett jordbävningsdrabbat land. Denna övning har sedan dess genomförts i stort sett vartannat år, och i takt med

att övningen har vuxit har mer och mer av övningen överförs till Sverige. Antalet deltagande soldater har gått från ca 10 000 till ca 16 000. Det var i samband med Cold Response 12 som ett norskt Herkulesplan krockade med en bergvägg i Kebnekaisemassivet.

Nästa Arctic Challenge Exercise, ACE, äger rum under perioden den 25 maj–4 juni 2015. Även om Vänsterpartiets huvudinläggningar mot dessa övningar handlar om motviljan att utan föregående, offentlig debatt och beslut successivt och smygande tvinnas ihop allt fastare med Nato och dess strukturer, så finns det även viktiga miljöaspekter att beakta. Den allmänna miljöpåverkan med buller och utsläpp som över 100 övande flygplan skapar är inte att förringa.

Människor drabbas både av miljöpåverkan och buller men också av avspärrningarna som förhindrar normal rörlighet i detta område – både för samer och andra. Den civila flygtrafiken drabbas av inskränkningar.

Störst skada riskerar djurlivet att få. En så stor militär flygövning under denna känsliga tid för fåglar och andra djur, inte minst nyfödda renkalvar, hotar att ge stora skador som inte tar slut i och med att övningen tar slut.

Mot denna bakgrund vill jag därför fråga klimat- och miljöminister Åsa Romson:

1. Är det ministerns uppfattning att Arctic Challenge Exercise inte medför negativa konsekvenser för klimat och miljö i det berörda området?
2. Är det ministerns uppfattning av Sveriges världsavtal med Nato inte innebär fler och större övningar i Sverige, med åtföljande negativ miljöpåverkan?
3. Avser ministern att vidta några åtgärder för att regeringen ska lämna förslag för att helt stoppa eller begränsa skadorna av denna världens största flygövning, som påverkar en tredjedel av Sveriges territorium?

.....
Stig Henriksson (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors